

Remiss av SOU 2018:22 Ett ordnat mottagande - gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande

(Dnr A2018/00777/l)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhälles (MUCF) yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

MUCF ställer sig positiv till förslaget övergripande ambition om ett tydligare och mer effektivt mottagande. Myndigheten ser positivt på strävan efter förkortade handläggningstider och långsiktiga insatser för etablering.

MUCF ställer sig även positiv till ambitionen att tillvarata civilsamhällets kompetens. Civilsamhället kan vara en betydande resurs i etableringsarbetet, både när det gäller etableringsfrämjande insatser så som språkinsatser men också för att skapa en meningsfull vardag i form av mötesplatser och arenor för gemensamma intressen och engagemang. Myndigheten har i tidigare rapport¹ konstaterat en markant ökad psykisk ohälsa hos gruppen asylsökande, vilket har lett till ett stort behov av stödinsatser. Här har civilsamhället en unik roll som kompletterande kraft till de offentliga insatser som riktas till målgruppen. Myndigheten vill här betona vikten av att ge civilsamhället tydliga förutsättningar för delaktighet. Myndigheten önskar att relevant metodmaterial för samverkan mellan det offentliga och civilsamhällets organisationer hänvisas till och används. Exempel på metodmaterial som utgör ett stöd för samverkan är *Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocess* och *Samla kraft*².

¹ En kraftsamling från norr till söder, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, 2017

² Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor 2012

Samla kraft, en vägledning för kommuner och civilsamhället om samverkan kring insatser för nyanlända, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, 2017

MUCF vill särskilt kommentera följande förslag:

6.5 Asylsökande barns skolgång underlättas

Myndigheten ställer sig positiv till att det ska finnas särskild verksamhet riktad till barn i ankomstcenter, samt tidig kartläggning och uppföljning av barnets utbildningsbakgrund. Utredningen påpekar även nyanlända barns särskilda behov av struktur i den nya vardagen som skolan kan erbjuda vilket MUCF instämmer i. Det är positivt att förslaget har ett tydligt barnperspektiv. Myndigheten vill dock framhålla att ett ungdomsperspektiv skulle innefatta även unga över 18 år vilket förslaget inte belyser och MUCF vill påpeka vikten av särskilt riktade insatser för denna grupp. Som utredningen själv lyfter fram så är gruppen unga vuxna mellan 18 och 25 år en stor andel av de asylsökande som kommer till Sverige. MUCF har i rapporten *Fokus 16 – Unga nyanländas etablering* belyst villkoren för unga nyanlända som tar del av insatser inom ramen för etableringsuppdraget. I denna rapport konstaterar vi att unga vuxnas behov inte beaktas så som de borde. Detta handlar främst om att det samhälleliga stödet förändras drastiskt den dagen en individ fyller 18 år samtidigt som behoven förblir desamma. När det gäller stödjande insatser för gruppen ”unga vuxna” ser vi att de sällan betraktas som unga, trots att de har samma eller liknande behov som unga under 18 har. Denna grupp är i behov av insatser anpassade för just unga, med individuella behov utifrån skilda förutsättningar. Myndigheten har i sin rapport *Fokus 16 – Unga nyanländas etablering* föreslagit ett tydligare uppmuntrande av ungas studiedeltagande genom att låta studier likställas med arbete i relevanta måldokument och målformuleringar, och där ersättning bör utgå som för andra insatser i etableringsuppdraget. Myndigheten står fast vid detta förslag.

7.1. Kommunerna får ansvar för vissa asylsökandes boende under väntetid

Myndigheten ställer sig positiv till ambitionen att kartlägga och ta tillvara på arbetsmarknadens förutsättningar i kommunen för att möjliggöra en långsiktig etablering. I denna fråga anser dock myndigheten att ett ungdomsperspektiv bör anläggas i syfte att tillgodose unga nyanländas särskilda behov och villkor. De ungdomspolitiska målen utgår ifrån att unga har rätt till goda levnadsvillkor, har makt att forma sina liv och påverka samhället. MUCF saknar detta perspektiv i förslaget och vill framhålla vikten av att det tas i beaktande för att möjliggöra en hållbar etablering för denna grupp.

Det framgår att tiden i centren ska hållas begränsad. Dock menar utredningen att bedömningsåtgärder vid handläggning kan innebära att den asylsökande kan bli tvungen att stanna på ankomstcentret under en längre period och för vissa individer under hela sin vistelse. MUCF har noterat att utredningen själv identifierat ett behov av att vidare utreda behovet av särskilda utbildningsformer

för barn som inte blir kommunplacerade. Myndigheten vill understryka att det är av största vikt att barn och ungas tillgång till skolgång säkras i dessa fall.

11. Konsekvensbeskrivningar

Utredningen kommenterar hbtq-personers särskilt utsatta situation på de obligatoriska centren och konstaterar att det kan komma att bli en otrygg plats för denna grupp. Det föreslås att det i dessa fall ska finnas möjlighet för dessa personer att bo på annan anvisad plats. Myndigheten vill här belysa bristen på samt understryka vikten av förebyggande åtgärder för att förhindra uppkomsten av dessa otrygga rum. Detta kräver att personalen på plats har kompetens och verktyg inom området. Myndigheten har i *Fokus 17:3*³ konstaterat att gruppen unga hbtq-personer utsätts för särskilt stora hinder i sin etablering på grund av mobbning, diskriminering och utfrysning i arbetslivet. Med anledning av detta går det även att anta att gruppen unga nyanlända hbtq-personer också påverkas av detta och därigenom kräver särskilda åtgärder, utöver boendesituationen, för att underlätta etablering i arbets- och samhällslivet.

Myndigheten instämmer i utredningens konsekvensanalys av jämställdhet mellan kvinnor och män. Traditionella könsroller som annars kan bidra till att kvinnor har det huvudsakliga ansvaret för hemmet och familjen, och därmed inte har möjlighet att ta del av de insatser som erbjuds, kan motverkas genom de särskilt riktade verksamheterna för barn vilket utredningen nämner. Myndigheten anser dock att det finns anledning att rikta särskilda arbetsrelaterade insatser för nyanlända kvinnor, som generellt sett har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta gäller också unga nyanlända kvinnor, där myndigheten i tidigare rapport har identifierat ett lägre deltagande, än unga nyanlända män, i arbetsmarknadspolitiska program⁴. Män och kvinnor har idag skilda villkor när det kommer till vilka åtgärder som finns tillgängliga och det anses vara av största vikt att unga nyanlända kvinnor blir vägleda till insatser som stärker deras etablering och möjlighet att kunna kombinera studier eller arbete med föräldraskap⁵.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

³ Fokus 17:3 – unga hbtq-personers etablering i arbets- och samhällslivet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2017

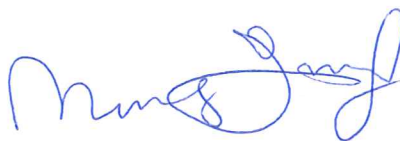
⁴ Fokus 16 – unga nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2016

⁵ Unga vill och kan i nytt land, Temagruppen unga i arbetslivet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2017

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Mattis Ekestaf har varit föredragande. Verksamhetsstrateg Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Mattis Ekestaf
handläggare